

Escola d'Administració Pública de Catalunya. Cent anys de voluntat de servei a un país i a una societat

Profundament colpejada per les crisis polítiques que van desembocar en la Restauració borbònica i la posterior pèrdua de les darreres colònies d'ultramar, la realitat política espanyola d'inicis del segle XX encara estava lluny de ser un estat modern, com reclamaven els sectors regeneracionistes més avançats. En aquest sentit, l'administració de la cosa pública encara es regia per criteris d'afinitat i de clientelisme polític. És en aquest context que es desenvolupa i pren cos el catalanisme polític, no només com a reivindicador d'autonomia política per a Catalunya, sinó també com a locomotora de la modernització de les estructures de l'Estat, entre les quals, evidentment, hi havia l'Administració pública.

Per donar resposta a aquests reptes, el 1907 el president del Consell de Ministres, el mallorquí Antoni Maura, va intentar reformar les administracions públiques per acabar amb les males pràctiques i, al mateix temps, satisfer les qüestions plantejades des de Catalunya. La inquietud per bastir un sistema de gestió públic eficient i de qualitat ja figurava en el pensament del president de la Diputació de Barcelona, Enric Prat de la Riba, i així ho recull la Memòria presidencial a la Diputació, el 1910.

El 1911 s'inicia el procés per a la creació de la Mancomunitat de Catalunya, com a institució aglutinadora de les quatre diputacions provincials, que es constituirà formalment el 6 d'abril de 1914. Avançant-se a la creació d'aquest ens polític, i amb la voluntat de progressar també en la modernització de l'administració pública local, dotant-la d'un cos funcional competent en les seves funcions i professionalitzat en la seva organització, el 2 de juliol de 1912, Prat de la Riba, promou les Bases de constitució de l'Escola de Funcionaris de l'Administració Local, com a avançada catalana de la tan necessària reforma administrativa de l'Estat. Prat de la Riba veu en les obsoletes estructures de l'estat burocràtic centralitzat, enyoradís de les velles glòries hispàniques, el principal obstacle a l'imprescindible procés regenerador i un ferm topall per al desenvolupament econòmic, polític i institucional de Catalunya.

Així, doncs, l'objectiu de la creació d'una escola per a la formació i capacitació de funcionaris obeeix tant a unes perspectives regeneracionistes com catalanistes. Amb la fundació de l'Escola de Funcionaris de l'Administració Local, una vegada més, Catalunya se situa al capdavant de l'esforç de modernització de l'Estat; no endebades l'Escola serà la segona que es creï a Europa en el seu gènere després de l'alemanya a Düsseldorf, en la qual s'inspirarà. En un primer moment, l'objecte de

l'Escola serà “preparar degudament als futurs empleats dels Ajuntaments i de les Diputacions i, en son dia, de la Mancomunitat. De moment, emperò, dita preparació serà referida principalment als de l'Administració municipal, sens perjudici de l'ampliació als demés, quan les circumstàncies ho permetin” (Bases per a la creació de l'Escola, aprovades per la Diputació de Barcelona el 2 de juliol de 1912). Així mateix, l'Escola no es conforma a formar els futurs servidors públics sinó que també es fixa com a objectiu *“completar els coneixements dels funcionaris que actualment ocupin llocs en els organismes administratius abans esmentats, que vulguin perfeccionar i especialitzar els seus coneixements”*. Dit en paraules d'avui en dia, la primera Escola de Funcionaris de l'Administració Local no sols és pionera en la capacitació dels futurs funcionaris, així com en la formació continuada i en el perfeccionament dels ja existents, sinó que és, també, un centre de recerca en ciències jurídiques i administratives. Tota una declaració d'intencions.

Aprovada la Mancomunitat, l'Escola començarà a caminar en paral·lel, amb ensenyaments eminentment pràctics, focalitzats en el dret públic, la hisenda pública i els procediments administratius i judicials, tots impartits en català, que fou declarat idioma oficial de l'Escola. No obstant això, la seva dependència orgànica de la Mancomunitat no s'esdevé fins al 1920, i durant els primers anys manté una vinculació amb la Diputació de Barcelona. L'any 1922 canvia de nom i n'adopta un que, amb modificacions, arribarà fins als nostres dies: “Escola d'Administració”, i és que els seus ensenyaments i les seves activitats anaven més enllà del món de l'Administració local. L'Escola ja havia format a una desena de promocions quan va ser suprimida el 1924, durant la dictadura del general Miguel Primo de Rivera, com tantes altres entitats senyeres que configuren la personalitat pròpia catalana.

La segona etapa s'inicia amb la represa de les activitats, l'any 1930, i serà durant el període de la II República, i amb al govern de la Generalitat, que l'Escola torna a viure moments d'apogeu amb la formació del cos de funcionaris de l'administració autonòmica. Però tal com havia succeït quinze anys abans amb Primo de Rivera, el 1939 el general Franco tornarà a prohibir les activitats de l'Escola, la qual patirà el mateix ostracisme que la resta d'institucions representatives de la voluntat catalana d'autogovern fins al restabliment de la Generalitat. És així com el Decret de 14 de maig de 1979 recupera l'Escola d'Administració Pública de Catalunya com a ens que havia d'actuar en els àmbits de selecció i preparació de funcionaris.

Tret del cos de funcionaris transferits des de l'Administració central de l'Estat i les diputacions a la novella administració autonòmica, durant els primers anys de la recuperació de l'autogovern l'Escola serà fonamental en el procés formatiu dels nous funcionaris que s'incorporen a l'estructura administrativa de la Generalitat; un col·lectiu sense cap tipus d'experiència prèvia i sense un model que oferís la certesa de la qualitat i eficàcia dels processos administratius, al qual calia oferir una formació de qualitat i ajustada a les necessitats d'una societat que també estava en ple procés transformador.

Com en la primeria del segle XX —quan es va fundar l'Escola— i com en el trànsit de la dictadura a la democràcia de la dècada dels 80, en el moment present també estem vivint un procés transformador de la realitat, en el qual l'Escola

d'Administració Pública de Catalunya hi torna a tenir un paper fonamental. Aquesta vegada, però, amb tot el bagatge que representa ser una de les institucions identificadores de la personalitat política de Catalunya amb 100 anys d'història al seu darrere, que ha viscut —i patit quan les circumstàncies alienes ho han imposat— les mateixes vicissituds que el país al qual serveix.

Avui dia, l'Escola d'Administració Pública de Catalunya s'ha convertit no només en tot un referent en la formació i capacitació dels cossos funcionaris que desenvolupen la seva actuació a qualsevol de les administracions catalanes, sinó també en un instrument formatiu i informatiu dels càrrecs públics i electes. Molt especialment d'aquells que tenen responsabilitats a la Generalitat de Catalunya i als municipis, com ara els alcaldes i regidors, sobretot dels que veuen en el desenvolupament del seu càrrec la culminació d'una vocació personal, a qui l'Escola acompanya en la seva tasca de gestió de governs de proximitat amb les persones i ho fa sota paràmetres de qualitat, de voluntat de servei i de comportament ètic. Així mateix, com en els seus inicis, l'Escola continua essent centre de recerca de ciències jurídiques i administratives, des d'on s'impulsa la investigació sobre la gestió pública, el dret públic, l'organització administrativa, l'economia del sector públic i la funció pública, en estreta col·laboració amb les universitats catalanes.

Aquests esforços per excel·lir, s'han vist reconeguts amb diferents reconeixements. D'una banda, la concessió del Premi CATCert a la millor iniciativa de signatura electrònica de la Generalitat de Catalunya pel programa GEXAM (eina de gestió d'exàmens per a l'Administració local i l'Administració de la Generalitat), o els recents guardons que li ha atorgat l'INAP (Instituto Nacional para las Administraciones Públicas) a la innovació didàctica i a la millor actuació en la gestió de la formació, per les actuacions "Projectes directius aplicats" i "EAPC *wiki*: la solució eficaç per a la feina en equip en l'organització i en l'edició de materials formatius", respectivament. D'altra banda, les publicacions científiques de l'Escola, la *Revista catalana de dret públic* i la *Revista de Llengua i Dret*, amb més de vint-i-cinc anys d'existència, han merescut la consideració de la comunitat internacional per la seva qualitat objectivament verificada i han esdevingut referents de la seva especialitat.

En síntesi, l'Escola d'Administració Pública de Catalunya no és només una institució centenària, que reflecteix que la voluntat catalana d'autogovern ve de lluny, sinó que ha esdevingut un pilar fonamental per projectar aquesta voluntat cap al futur.